

Βρυξέλλες, 28 Μαΐου 2021
(OR. en)

9048/21

LIMITE

COMPET 387
MI 379
JAI 586
TELECOM 221
CT 71
PI 40
AUDIO 57
CONSOM 124
CODEC 746

Διοργανικός φάκελος:
2020/0361(COD)

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Προεδρία

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο

αριθ. προηγ. εγγρ.: 8150/21

Θέμα: Καταπολέμηση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο στο πλαίσιο της πρότασης πράξης για τις ψηφιακές υπηρεσίες
- Συζήτηση προσανατολισμού

I. Ιστορικό και τρέχουσα κατάσταση

Στις 15 Δεκεμβρίου 2020 η Επιτροπή υπέβαλε τη δέσμη προτάσεων για την πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες, η οποία περιλαμβάνει την πρόταση κανονισμού σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών (Πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες¹ – DSA) και την πρόταση κανονισμού σχετικά με διεκδικήσιμες και δίκαιες αγορές στον ψηφιακό τομέα (Πράξη για τις ψηφιακές αγορές² - DMA).

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1608117147218&uri=COM%3A2020%3A825%3AFIN>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?qid=1608116887159&uri=COM%3A2020%3A842%3AFIN>

Η Ομάδα «Ανταγωνιστικότητα και ανάπτυξη» ολοκλήρωσε πρόσφατα την πρώτη ανάγνωση της πρότασης DSA, την οποία εξέταζε από τον Δεκέμβριο του 2020. Οι περισσότερες αντιπροσωπίες διατηρούν επιφυλάξεις εξέτασης του κειμένου. Στις 27 Μαΐου 2021 υποβλήθηκε στο Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας έκθεση προόδου, ενώ τον Ιούνιο αναμένεται η πρώτη αναδιατύπωση του κειμένου από την Προεδρία, μετά την εξέταση του πρώτου γύρου παρατηρήσεων από τα κράτη μέλη.

Η πρόταση DSA περιλαμβάνει διατάξεις μεγάλης σημασίας για τον τομέα της δικαιοσύνης. Εξετάζει το ζήτημα της σωστής ισορροπίας μεταξύ της αφαίρεσης παράνομου περιεχομένου και της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως της ελευθερίας της έκφρασης, όπως κατοχυρώνεται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Περιλαμβάνει επίσης διαδικαστικούς κανόνες για την αφαίρεση παράνομου περιεχομένου³ στο διαδίκτυο και διασφαλίσεις για χρήστες των οποίων το περιεχόμενο αφαιρέθηκε εσφαλμένα από ενδιάμεσους παρόχους υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, αποσκοπεί στο να προωθήσει μια αλλαγή στο σύστημα εντοπισμού και αφαίρεσης περιεχομένου που θεωρείται παράνομο, καθορίζοντας υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας για τους παρόχους υπηρεσιών ώστε να διασφαλίζεται ότι εφαρμόζονται αποτελεσματικές διαδικασίες για την αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου, καθώς και για την αντιμετώπιση των συστημικών κινδύνων όταν πρόκειται για πολύ μεγάλες πλατφόρμες.

Μια άλλη σημαντική πτυχή της πρότασης αφορά τη στενότερη συνεργασία με τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και μεταξύ των αρχών αυτών, ενώ σε άλλες πτυχές που ενδεχομένως αφορούν τον τομέα της δικαιοσύνης περιλαμβάνονται η εδαφικότητα, η δικαιοδοσία και οι διασυνοριακές επιπτώσεις, η σχέση και η αλληλεπίδραση μεταξύ της DSA και των υφιστάμενων πράξεων στον τομέα της ΔΕΥ (για παράδειγμα, ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/784 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2021, για την αντιμετώπιση της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο και τα σχέδια πράξεων για τα ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία, καθώς και η οδηγία 2011/93/ΕΕ, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας).

Στο πλαίσιο αυτό, η πορτογαλική Προεδρία του Συμβουλίου αποφάσισε να συμπεριλάβει την πρόταση DSA στα σημεία της ημερήσιας διάταξης της άτυπης βιντεοδιάσκεψης των υπουργών Δικαιοσύνης, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 11 Μαρτίου 2021. Με την ευκαιρία αυτή, αρκετά κράτη μέλη έκριναν αναγκαίο να συνεργαστούν στενά με τους διάφορους φορείς ανταγωνιστικότητας, ώστε οι διατάξεις που αφορούν τη δικαιοσύνη να εξετασθούν επαρκώς κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων. Η Προεδρία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι είναι ουσιώδους σημασίας να συνεχισθεί η παρακολούθηση της εν εξελίξει συζήτησης από το Συμβούλιο ΔΕΥ και τους σχετικούς φορείς του Συμβουλίου.

³ [«παράνομο περιεχόμενο»: κάθε πληροφορία, η οποία από μόνη της ή με αναφορά της σε μια δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένης της πώλησης προϊόντων ή της παροχής υπηρεσιών, δεν συμμορφώνεται με το ενωσιακό δίκαιο ή το δίκαιο κράτους μέλους, ανεξάρτητα από το ακριβές αντικείμενο ή τη φύση του δικαίου αυτού \[άρθρο 2, στοιχείο ζ\)\].](#)

Κατά την άτυπη συνεδρίαση της συντονιστικής επιτροπής στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις (CATS), που πραγματοποιήθηκε στις 10 Μαΐου 2021, η Προεδρία επισήμανε εκ νέου τη μεγάλη σημασία της πρότασης DSA για τον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων. Ακολούθησε εποικοδομητική συζήτηση για επίκαιρα θέματα σχετικά με εντολές ανάληψης δράσης κατά παράνομου περιεχομένου και εντολές παροχής πληροφοριών (άρθρα 8 και 9 της πρότασης) καθώς και σχετικά με την αναφορά υπονοιών τέλεσης ποινικών αδικημάτων (άρθρο 21 της πρότασης). Οι αντιπροσωπίες εξέφρασαν την άποψη ότι τουλάχιστον οι κανόνες που κατοχυρώνονται στα άρθρα 8 και 9 θα μπορούσαν να αποσαφηνισθούν δεόντως και υπογράμμισαν την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι η διατύπωση του προτεινόμενου κανονισμού είναι σαφής για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη όσον αφορά τον αντίκτυπό της στην ποινική δικαιοσύνη. Επί του σημείου αυτού, η Επιτροπή απάντησε ότι, κατ' ουσίαν, ο προτεινόμενος κανονισμός είναι *lex generalis* και ότι οι όροι και οι απαιτήσεις των εντολών που καθορίζονται σε αυτές ισχύουν με επιφύλαξη των λοιπών πράξεων της Ένωσης, μεταξύ άλλων στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης, οι οποίες προβλέπουν παρόμοια συστήματα για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων τύπων παράνομου περιεχομένου ή για την παροχή πληροφοριών σε συγκεκριμένους τομείς (άρθρα 1 παράγραφος 5, 8 παράγραφος 4 και 9 παράγραφος 4). Επιπλέον, πολλές αντιπροσωπίες επέκριναν τη διατύπωση του άρθρου 21 και σημείωσαν ότι η έννοια των «σοβαρών ποινικών αδικημάτων τα οποία συνεπάγονται απειλή για τη ζωή ή την ασφάλεια προσώπων» δεν ορίζεται στο σχέδιο κανονισμού και θα μπορούσε να οδηγήσει σε ανασφάλεια δικαίου.

Η πορεία των εργασιών όσον αφορά τα θέματα αυτά περιγράφεται κατωτέρω.

II. Εντολές ανάληψης δράσης κατά παράνομου περιεχομένου και εντολές παροχής πληροφοριών (άρθρα 8 και 9)

Σκοπός των διατάξεων αυτών είναι να καθοριστούν ορισμένα ελάχιστα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνουν οι διασυνοριακές εντολές (οι διατάξεις θα ισχύουν επίσης για τις εθνικές εντολές) για την καταπολέμηση του παράνομου περιεχομένου ή για την παραγωγή πληροφοριών. Οι εντολές αυτές μπορούν να απευθύνονται απευθείας από αρμόδια αρχή κράτους μέλους σε πάροχο υπηρεσιών άλλου κράτους μέλους. Η πρόταση DSA σκοπεύει επίσης στο να καταστήσει υποχρεωτική για τους παρόχους υπηρεσιών την παροχή πληροφοριών στην εκδίδουσα αρχή σχετικά με τα ληφθέντα μέτρα. Η πρόταση DSA δεν προβλέπει νομική βάση για την έκδοση της εντολής ή για την επιβολή της εκτέλεσής της. Ως εκ τούτου, η βάση για την έκδοση ή την εκτέλεση της εντολής μπορεί να προέρχεται από ενωσιακό *lex specialis* ή από το εθνικό δίκαιο. Η πρόταση DSA περιέχει εναρμονισμένους κανόνες που αφορούν την επιβολή της υποχρέωσης των ενδιάμεσων παρόχων υπηρεσιών να υποβάλλουν παρατηρήσεις σχετικά με εντολή που τους έχει απευθυνθεί.

Τέθηκαν ερωτήματα σχετικά με το κατά πόσον θα πρέπει να εξεταστεί ο ορισμός προθεσμίας για την εν λόγω απαίτηση υποβολής παρατηρήσεων, δεδομένου ότι οι προθεσμίες για την αφαίρεση συγκεκριμένου παράνομου περιεχομένου ή για την παροχή συγκεκριμένων πληροφοριών θα υπάγονται στα σχετικά εθνικά και ενωσιακά νομοθετήματα βάσει των οποίων εκδίδονται οι εντολές (και οι οποίες ενδέχεται να διαφέρουν σημαντικά, ανάλογα με το είδος του περιεχομένου ή του νομοθετήματος).

Συζητήθηκε επίσης κατά πόσον θα ήταν σκόπιμο να καταστεί υποχρεωτική για τους παρόχους υπηρεσιών η τήρηση των εν λόγω εντολών. Ωστόσο, έχει επίσης επισημανθεί ότι οι εντολές αυτού του είδους μπορεί ήδη να είναι δεσμευτικές μέσω νομοθεσίας *lex specialis* ή του εθνικού δικαίου και ότι η DSA ενδέχεται να μην είναι το κατάλληλο μέσο για τέτοιες διατάξεις εξουσιοδότησης, δεδομένου του οριζόντιου χαρακτήρα της. Ορισμένα από τα ζητήματα που τίθενται μπορούν να επιλυθούν με σαφέστερη διατύπωση του διατακτικού και των αιτιολογικών σκέψεων της πρότασης DSA.

Ειδικότερα, οι ανησυχίες ως προς τις ακριβείς επιπτώσεις της ρήτρας περί όρων και απαιτήσεων που «δεν θίγουν απαιτήσεις» βάσει εθνικού ποινικού δικονομικού δικαίου που συνάδει με το ενωσιακό δίκαιο, όπως ορίζεται στο άρθρο 8 παράγραφος 4 και στο άρθρο 9 παράγραφος 4, δείχνουν ότι η διατύπωση νέου συστήματος εντολών μπορεί να αποσαφηνισθεί περαιτέρω ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν επηρεάζονται τα υφιστάμενα ενωσιακά μέσα στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας όσον αφορά τις δράσεις κατά του παράνομου περιεχομένου.

Ορισμένες αντιπροσωπίες επέμειναν επίσης στην ανάγκη να αποσαφηνισθεί ότι το άρθρο 9 δεν εφαρμόζεται για τις εντολές υποβολής και διατήρησης όπως προτείνεται στο σχέδιο κανονισμού σχετικά με την ευρωπαϊκή εντολή υποβολής και την ευρωπαϊκή εντολή διατήρησης ηλεκτρονικών αποδεικτικών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις. Μολονότι το άρθρο 1 παράγραφος 5 της πρότασης DSA καθιστά σαφές ότι το σχέδιο κανονισμού σχετικά με την ευρωπαϊκή εντολή υποβολής και την ευρωπαϊκή εντολή διατήρησης θα θεωρείται *lex specialis*, μπορεί να αποσαφηνισθεί περαιτέρω ότι το άρθρο 9 παράγραφος 4 ισχύει επίσης με επιφύλαξη του κανονισμού αυτού.

III. Αναφορά υπονοιών τέλεσης ποινικών αδικημάτων (άρθρο 21 παράγραφος 1)

Το άρθρο 21 της πρότασης DSA προβλέπει, εν ολίγοις, ότι μια επιγραμμική πλατφόρμα οφείλει να ενημερώνει αμέσως τις αρμόδιες αρχές επιβολής του νόμου ή τις αρμόδιες δικαστικές αρχές εάν υπάρχει υπόνοια ότι έχει διαπραχθεί, διαπράττεται ή είναι πιθανό να διαπραχθεί σοβαρό ποινικό αδίκημα το οποίο συνεπάγεται απειλή για τη ζωή ή την ασφάλεια προσώπων, και παρέχει όλες τις διαθέσιμες σχετικές πληροφορίες.

Η διάταξη αυτή εγείρει επίσης ανησυχίες, ιδίως όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής της. Τέθηκαν ερωτήματα εάν μπορεί να δικαιολογηθεί ευλόγως η απαλλαγή μικρών και πολύ μικρών επιγραμμικών πλατφορμών από την υποχρέωση να ενημερώνουν τις αρμόδιες αρχές για την τέλεση σοβαρών ποινικών αδικημάτων που συνιστούν απειλή για τη ζωή ή την ασφάλεια των προσώπων.

Από την άλλη πλευρά, η διατύπωση αναφέρει απλώς ότι οι αρχές θα πρέπει να ενημερώνονται «αμέσως», χωρίς να υποδεικνύεται σαφής προθεσμία για την εν λόγω υποχρέωση ενημέρωσης.

Επιπλέον, ίσως είναι αναγκαίο να καταστεί σαφές ποια «σοβαρά αδικήματα συνιστούν απειλή για τη ζωή ή την ασφάλεια των προσώπων» καλύπτονται από την υποχρέωση ενημέρωσης, για παράδειγμα με την εισαγωγή καταλόγου σχετικών αδικημάτων ή με την παροχή περαιτέρω παραδειγμάτων σε αιτιολογική σκέψη.

IV. Ερωτήματα προς τους υπουργούς

Υπό το φως των ζητημάτων που εξετάστηκαν παραπάνω, καλούνται οι υπουργοί να γνωστοποιήσουν τις απόψεις τους, από την άποψη της ποινικής δικαιοσύνης, για τα παρακάτω ερωτήματα:

- α) Θεωρείτε ότι η διατύπωση της πρότασης DSA χρήζει βελτίωσης ώστε να ληφθούν υπόψη οι ανησυχίες που έχουν διαπιστωθεί σχετικά με τα άρθρα 8 και 9 και σχετίζονται με τον τομέα της δικαιοσύνης; Εάν ναι, ποιες είναι οι συγκεκριμένες πτυχές που θα πρέπει να προβλεφθούν;**
- β) Όσον αφορά το άρθρο 21, θεωρείτε ότι είναι απαραίτητο να αποσαφηνιστεί το πεδίο εφαρμογής και, ιδίως, για τους σκοπούς της πρότασης DSA, οι έννοιες «σοβαρό ποινικό αδίκημα το οποίο συνεπάγεται απειλή για τη ζωή ή την ασφάλεια προσώπων» και «αμέσως»;**